

Konversation med Skolinspektionen i början av oktober månad 2024

Ord och uttryck inom [hakparentes] ersätter annan text av sekretess- eller andra anledningar.

1. Redaktionens frågor:

Skickat: den 3 oktober 2024 23:24

Till: N.N. Utredare på Skolinspektionen

Ämne: 12 frågor med anledning av tre riktade skolinspektioner

Bäste N.N.!

[Vi är redaktion] för ett magasin som heter Genesis som arbetar specifikt med ursprungsfrågor ur ett kristet perspektiv. Vi håller just nu på med ett temanummer om skolan och har läst ett antal tillsynsrapporter där framför allt du har svarat i egenskap av utredare. Det är Ekebyholmsskolan i Norrtälje, [skolan X i X-stad], och Friskolan Mosaik i Falun. [Vi] har sökt dig på telefon, men inte lyckats. Därav detta mejl.

Genomläsningen har väckt ett antal frågor hos [oss] som [vi] mycket gärna vill få tydliga och raka svar på från dig. De är följande:

1. Det framgår i en av dina rapporter att du menar att undervisning på vetenskaplig grund innebär att den är i enlighet med konsensusuppfattningen bland forskare. Kan du motivera varför man inte skulle kunna diskutera omdebatterade teorier (i det här fallet neodarwinism) om det görs på ett sätt som uppfyller kravet på vetenskaplighet, d v s att det tydligt framgår vad som är vetenskapligt vedertaget och vad som är föremål för diskussion. (Enligt läroplanen ska undervisningen vara saklig och allsidig. Detta innebär att elever ska få en bred och nyanserad bild av olika perspektiv.)
2. I Ekebyholmsfallet var du tydlig med att det ska betraktas som konfessionellt när en biologilärare presenterar kritik mot neodarwinismen och jämställde det (felaktigt) med evolutionskritik generellt. Kan du förtydliga varför du anser att det inte ska vara tillåtet för en biologilärare att presentera exakt samma kritiska argument mot neodarwinismen som många av dagens evolutionsbiologer inom "tredje vägen" gör? Med andra ord – vad är det som gör argumenten mer eller mindre pseudovetenskapliga beroende på vem det är som framför dem?
3. Du hävdar att förespråkare för Intelligent design använder sig av samma typ av pseudovetenskapliga argument som de som förespråkar en platt jord? Hur motiverar du den jämförelsen? För du kan ju knappast mena på allvar att vetenskaplig evidens för evolution är vetenskaplig medan evidens som pekar i en annan riktning per definition är o- eller pseudovetenskaplig?
4. När man tar del av inspektionsrapporterna får man intrycket att du anser det är pseudovetenskapligt att presentera eleverna olika perspektiv och visa att all vetenskap, inklusive den om evolutionära processer, är provisorisk och en pågående process. Är det inte i stället en viktig del av vad det innebär att undervisa på vetenskaplig grund? Om [vi] säger att detta är en viktig del av att förbereda elever för att förstå och navigera i en komplex värld, och förenligt med både skollagens och läroplanernas intentioner – skulle du då säga att [vi] har fel?
5. Om [vi] förstår saken rätt så har du ingen naturvetenskaplig bakgrund i din utbildning. Det är rimligt att du anlitar sakkunniga inom högskolan när du gör den här typen av bedömningar.

Vem har du då anlitat? Det framgår inte av rapporterna. [Vi] har fått en indikation på att du varit i kontakt med en eller flera personer vid Uppsala universitet. Stämmer det?

6. I fallet med [X-skolan i X-stad] upplevde all (!) personal som har fått läsa igenom dina intervjuanteckningar att deras samtal inte har blivit korrekt återgivna. Där förekom enligt dem – jag citerar – ”flera allvarliga missförstånd och felaktigheter som framställer personalen som slarvig, okunnig eller likgiltig”. Hur ställer du dig till den kritiken (som trots allt är systematisk till sin karaktär)?
7. Stämmer det att du anser att det utgör ett konfessionellt inslag i ämnet kristendom att hävda att det finns historiskt relevanta inslag i bibelberättelser, som t ex de om Adam och Eva, spridningscentrum Mellanöstern, språken etc)? Vad är i så fall din definition av konfessionellt inslag? Det kan knappast vara ”en utövande bekännelse” att informera elever om faktiska sakförhållanden så du måste avse någonting annat.
8. Du har riktat kritik mot Friskolan Mosaik för att en elevassistent samtalat med en elev på en rast om syndafloden som en historisk händelse. Det skedde inte inom ramen för undervisningen. Förstår [vi] dig rätt att om detta i stället skett under ett förannonserat konfessionellt inslag så hade du inte haft någon invändning? Konfessionella inslag behöver ju som du vet inte uppfylla kraven på vetenskaplighet och beprövad erfarenhet.

Övervägde du att i stället för att ge skolan vad du bedömer som ”allvarlig kritik” för den här ”incidenten” vänligt informera rektor om att det är helt i linje med läroplanen att föra sådana samtal i ett i förannonserat konfessionellt inslag i utbildningen? I så fall – varför inte?

9. Du har granskat de konfessionella inslagen vid [X-skolan i X-stad], exempelvis begärt att få ta del av använda andaktsböcker och har kommit med kritiska synpunkter på dessa. Anser du att Skolinspektionen har mandat att uttala sig om den del av utbildningen som ligger utanför undervisningen och tillhör skolans konfessionella inriktning?

([Vår] egen uppfattning är att det saknas stöd i internationell rätt för att detaljstyra konfessionella inslag vid fristående konfessionella skolor, där föräldrarna valt skola utifrån religiös och filosofisk övertygelse, en rättighet som för övrigt garanteras i Europakonventionen.)

10. Du har också i en tjänsteanteckning sammanfattat sju föreläsningssvideor som rektorn (som också undervisar vid skolan i biologi och kristendom) på [X-skolan i X-stad] hållit på sin fritid i den kyrka han själv är aktiv, liksom andra kyrkor han gästtalat i. Men ingen referens till denna förekommer i inspektionsrapporten.

Vad blir din kommentar om [vi] påstår att denna sammanställning måste betraktas som en åsiktsregistrering av skolans rektor? Vad en lärare eller skollärdare ägnar sig åt på fritiden och vilka åsikter vederbörande har i fråga om vetenskap och tro eller någonting annat är en privatsak. Att en tjänsteanteckning upprättas över detta kan tolkas som att du förutsätter att rektorn inte är kapabel att skilja mellan privatliv och arbetsliv. Att ingen referens till denna tjänsteanteckning sedan förekommer i Skolinspektionens beslut kan dessvärre vara skäl att ifrågasätta din objektivitet i din bedömning av rektor/lärares tjänsteutövning.

11. Du har vid ett par skolor ([X-skolan] och Fokusskolan) påtalat att om en elev ger uttryck för att han eller hon tror på någonting i Bibeln som ”inte är vetenskapligt” (som till exempel Noa och syndafloden) så ska personalen tillrättvisa eleven genom att upplysa eleven om vad vetenskapen säger i frågan.

Var i kursplanen eller kommentarmaterialet till ämnet religionskunskap förordas att undervisningen ska vara kritisk till vad olika elever tror genom att påtala för dem på vilket sätt deras tro inte överensstämmer med vetenskapen? Du förordar i praktiken att skolan ska kritisera barnets bibeltro. Enligt Barnkonventionen är detta emellertid endast tillåtet i vissa speciella fall. Barnkonventionen säger följande:

Konventionsstaterna ska respektera barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Friheten att utöva sin religion eller tro får underkastas endast sådana inskränkningar som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga för att skydda den allmänna säkerheten, rättsordningens grunder, folkhälsan, den allmänna moralen eller andra personers grundläggande fri- och rättigheter. (min understrykning)

Anser du att ett barns tro på skapelsen och syndafloden platsar i den uppräknningen?

Och till sist:

12. Du utgår från att en biblisk världsbild är skadlig för barn, ungdomar och samhällsmedborgare överlag. Kan du motivera på vilket sätt?

[Vi] skulle vara tacksam[ma] om du ville besvara dessa så skyndsamt som möjligt. Om de inte hinner komma med i vårt magasin kommer vi troligtvis att publicera dem på annat vis. Så ta den tid du behöver.

Vänligen

[Genesisredaktionen]

2. Svar 1 från Skolinspektionen

Från: RES-Press <Press@skolinspektionen.se>

Skickat: den 7 oktober 2024 11:33

Hej [Red].

Tack för [era] frågor. [Ni] kommer att få svar från mig, då det inte är en ensam utredare som utreder ett ärende. Dels är en utredare inte ensam på skolan vid inspektion och dels är det många som är inblandade i utredningen. Detta för att säkerställa att det blir ett korrekt myndighetsbeslut.

Och ett beslut är just ett myndighetsbeslut, inte ett beslut från en enskild utredare.

Skolinspektionen utgår alltid från skollagens krav när vi utreder och fattar beslut. Vi gör inga egna tolkningar och använder inga egna tyckanden. Skollagens krav är att undervisningen alltid ska utgå från vetenskaplig grund och i enlighet med läroplanen. Dessutom är skollagen tydlig vad som gäller för konfessionella inslag i utbildningen. Utifrån detta fattar vi våra beslut.

Har du frågor om kursplaner eller läroplanen kan du kontakta Skolverket.

Vänliga hälsningar

[N.N.]

Pressansvarig

Skolinspektionen

3. Redaktionens svar:

Skickat: den 7 oktober 2024 11:56

Till: RES-Press <Press@skolinspektionen.se>

Tack för ditt svar [N.N].

Dessbättre (eller dessvärre) är det människor som utreder och inga värderingslösa maskiner. Och att begreppet konfession faktiskt inte är så klart definierat i Skollagen som du antyder eftersom det bygger på en personlig bedömning av vad som är ”bekännande” och ”förkunnande”.

Men vi ser fram mot svar på våra frågor.

/[Red]

4. Svar 2 från Skolinspektionen

Från: RES-Press <Press@skolinspektionen.se>

Skickat: den 7 oktober 2024 12:30

Hej igen,

Ber om ursäkt om jag var otydlig. Det jag skickade var vårt svar. Vi har inget mer att tillägga. Motiveringen till våra beslut hittar du i besluten.

Vänliga hälsningar

[N.N]

Pressansvarig

Skolinspektionen

5. Redaktionens svar

Skickat: den 7 oktober 2024 12:36

Till: 'RES-Press' Press@skolinspektionen.se

Anmärkningsvärt!

/[Red]